

3. Bygninger og anlegg

3.2. Trevirke. Sopp- og insektangrep: Svertesopper

Svertesopp, overflatesopp, malingsopp, blåved. Mange arter, som f.eks.: *Aureobasidium* sp., *Cladosporium* sp., *Hormonema* sp., *Phialophora* sp.

Dette informasjonsblad er utarbeidet av Mycoteam as, konsulenter i sopp- og insektspørsmål, på oppdrag av Riksantikvaren.

Se også informasjonsblad med generelle opplysninger om sopp- og insektangrep i trevirke..

Utgitt oktober 1991.

Fotografisk opptrykk 2010.

Trykk: DMT kommunikasjon AS

Beskrivelse

Svertesoppene gir mørke flekker på overflaten av maling, lakk og beis. Blåvedsopp gir blåsvarte misfarginger på ubehandlet trevirke.

Det finnes mange "bruksnavn" på denne gruppen av sopp. Felles er at de stort sett kun forårsaker kosmetisk skade på trevirket. De har ingen, eller svært liten evne til å bryte ned trematerialer. Det er særlig utvendige trekonstruksjoner (både ubehandlet og overflatebehandlet) som angripes, men også innvendig trevirke, f.eks. vinduskarmer, kan bli angrepet. Både soppene (hyfene) og sporene som de danner, er mørkfargede, og dette gir de mørke misfargingsflekke. Større mengder av svertesopp vil kunne svekke overflatebehandlingen, holde på fuktighet og derved forsinke opp-tørringen av trematerialene. Dette vil kunne føre til økt risiko for angrep av råtesopper. Mest utsatte steder er nordveggen på hus og områder hvor trær og planter vokser inn

mot veggene og hindrer uttørring. Nedre deler av ytterkledning, hvor regnvann kan sprute opp fra bakken, er også utsatt.

Behandling

Det er vanskelig å fjerne misfargingen. Det anbefales en grundig rengjøring, eventuell sliping/pussing av overflaten, vasking med soppdrepende middel og påføring av ny maling tilsatt effektive soppdrepende midler. Selv om fremgangsmåten følges, kan det ikke garanteres et vellykket resultat.

Bemerkninger

Furumaterialer er spesielt utsatt for angrep av blåvedsopp. Overflaten av misfargingen kan blekes bort, f.eks. med en klorinholdig oppløsning, men dette er vanskelig å få til. Det finnes eksempler på at fargeskadet ved er benyttet i møbler for å gi dem et spesielt utseende.

Den grå ("setergrå") til svarte fargen man får på ubehandlet tømmer skyldes i all hovedsak vekst av disse soppene. Enkelte av blåved/svertesoppene overlever temperaturer på over 100°C når de er tørre, og dette kan forklare forekomsten på ekstremt tørre og solutsatte sydvegger på eldre tømmerhus.

Fargeskadesopp på overflatebehandlinger skyldes at soppene til dels er i stand til å leve av enkelte av bestanddelene i overflatebehandlingen og at det samler seg støv/skitt på malingsfilmen. Dette belegget kan også fungere som næringsgrunnlag for svertesoppene.

Det er meget stor forskjell på ulike overflatebehandlingsprodukters evne til å motstå angrep av svertesopp.

Panelt vegg angrepet av svertesopp. På den øvre del av kledningen er tretjæren intakt. Nedenfor er tjæren vasket vekk og svertesopp har etablert seg (misfarging).

